

Etusivu>Kanteen nostaminen>Sovittelu>Sovittelu EU-maissa

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Swipe to change

espanja**Sovittelu EU-maissa****Espanja**

Yksi oikeudenhoitoon Espanjassa viime vuosina vaikuttaneista ilmiöistä on riita-asioiden lisääntyminen, mikä heijastuu oikeudenhoidon tehokkuuteen. Tämän vuoksi haetaan vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja, jotka ovat tehokkaampia kuin vallitsevan oikeudenhoitomallin tarjoamat keinot. Sovittelu on välimiesmenettelyn ohella yksi näistä keinoista.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Katso kohta "Kuinka löydän sovittelijan".

Millä aloilla sovittelu on käytävissä tai sen käyttö on yleisintä?

Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa 6. heinäkuuta annetulla lailla 5/2012 (*Ley 5/2012 de mediación en asuntos civiles y mercantiles*) saatetaan 21. toukokuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY osaksi Espanjan lainsäädäntöä. Laissa säädetään sovittelua koskevat vähimmäisvaatimukset mutta ei rajoiteta autonomisten alueiden hyväksymien säännösten soveltamista.

Sovittelu työasioissa

Sovittelu on hyvin yleistä työhön liittyvissä kysymyksissä. Joskus sovittelun yrittäminen ennen tuomioistuimeen turvautumista on pakollista. Työtaistelut ovat yleinen sovittelun kohde, ja yksittäisiä henkilöitä koskevia kiistoja on alettu sovittaa joillakin autonomisilla alueilla.

Autonomisilla alueilla on työasioista vastaavia sovitteluelimiä, jotka ovat erikoistuneet näihin kysymyksiin. Valtion tasolla *Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje*, SIMA (ammattiyhdistysten yhteinen sovittelu- ja välimiesmenettelypalvelu) tarjoaa maksutonta sovittelupalvelua riitatilanteissa, jotka eivät kuulu [autonomisten alueiden](#) elinten toimivaltaan.

Työoikeutta säätelevällä lailla 36/2011 otetaan käyttöön uusi yleinen sääntö, jonka mukaan ennen riita-asian viemistä tuomioistuimeen on aina esitettävä todistus siitä, että asiassa on ensin yritetty päästä sopuun sovittelu- ja välimiesmenettelyjä hoitavassa hallinnollisessa palvelussa (*Servicio de Mediación, Arbitraje y Conciliación*, SMAC) tai muussa työehtosopimuksen mukaan tällaisia palveluja hoitavassa elimessä. Laissa luetellaan kuitenkin myös menettelyjä, joihin tätä vaatimusta ei sovelleta.

Laissa 36/2011 säädetään nimenomaisesti sovittelusta sekä ennen varsinaista menettelyä että menettelyn aloittamisen jälkeen.

Sovittelu siviili- ja perheasioissa

Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annetulla lailla 5/2012 (*Ley 5/2012 de mediación en asuntos civiles y mercantiles*) otetaan käyttöön mahdollisuus ilmoittaa osapuolille asian valmistelussa, että he voivat turvautua sovitteluun riidan ratkaisemiseksi. Ottaen huomioon käsiteltävänä olevan asian tuomioistuin voi myös kehottaa osapuolia pyrkimään sopimukseen, jotta menettely voidaan päättää, tai antaa osapuolille mahdollisuuden pyytää menettelyn keskeyttämistä, jotta nämä voivat aloittaa sovittelu- tai välimiesmenettelyn.

Lailla 5/2012 muutetaan lainsäädäntöä merkittäväällä tavalla, kun sillä sisällytetään siviiliprosessilakiin (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) nimenomainen viittaus sovitteluun yhtenä menettelyn päättävänä tuomioistuimen ulkopuolisena keinona.

Espanjan oikeusjärjestelmässä sovittelumenettelyn käyttöä ehdotetaan järjestelmällisesti ja sen käyttö on yleisintä nimenomaan perheoikeuden alalla. Valtion tasolla lailla 15/2005 otettiin merkittävä askel eteenpäin. Sovittelu katsotaan siinä vapaaehtoiseksi vaihtoehtoiseksi keinoksi ratkaista perheoikeudellisia riita-asioita. Lisäksi siinä todetaan, että vapaus on yksi oikeusjärjestelmän tärkeimmistä arvoista, ja säädetään, että osapuolet voivat milloin tahansa pyytää tuomaria keskeyttämään oikeudenkäynnin, jotta he voivat aloittaa perhesovittelun ja yrittää päästä riita-asiaasi yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

Toisaalta siviiliprosessilaissa tunnustetaan, että osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta pyytää menettelyn keskeyttämistä sovittelun aloittamiseksi, mutta ei velvoiteta tuomaria keskeyttämään menettelyä aivan sen alussa – eikä sitä edes suositella – osapuolten ohjaamiseksi tiedotustilaisuuteen.

Perhesovittelun palvelut ovat hyvin epäyhtenäisiä eri autonomisilla alueilla, ja jopa samalla autonomisella alueella palvelut voivat vaihdella alueittain. Joillakin autonomisilla alueilla (kuten Kataloniassa) perhesovittelupalveluja tarjoaa autonominen alue ja joillakin kunnat (*Ayuntamientos*).

Espanjan yleinen oikeusneuvosto (*Consejo General del Poder Judicial*) tukee ja valvoo sovittelutoimia, joita toteutetaan Espanjan tuomioistuimissa autonomisten alueiden, yliopistojen, kuntien ja yhdistysten tuella.

Sovittelu rikosasioissa

Rikosasioissa toteutettavan sovittelun tavoitteena on yhtäältä rikkoneen osapuolen sopeuttaminen takaisin yhteiskuntaan ja toisaalta korvaukset uhrille. Nuoriso-oikeudessa (14–18-vuotiaat) sovittelu on määritetty erityisesti keinoksi palauttaa nuori yhteiskuntakelpoiseksi. Tällä alalla sovittelua toteuttavat alaikäisten asioista vastaavan viranomaisen (*Fiscalía de Menores*) tukiryhmät, joskin sitä voivat toteuttaa myös autonomisten alueiden viranomaiset sekä muut elimet, kuten yhdistykset.

Aikuisia koskevan oikeuden alalla sovittelua ei säännellä, mutta joissakin maakunnissa sovittelu toteutetaan rikosoikeudellisen sääntelyn ja rikosprosessin pohjalta, jolloin mahdollistetaan yhdenmukaisuus ja rangaistuksen lieventäminen vahingonkorvauksen perusteella. Sovittelua säännellään myös sovellettavilla kansainvälisillä määräyksillä.

Sovittelua käytetään yleensä lievemmissä rikoksissa, kuten rikkomuksissa, joskin sitä voidaan käyttää myös rikosten osalta, jos se on tilanteen huomioon ottaen suositeltavaa.

Sovittelu nimenomaan kielletään integroiduista suojelutoimenpiteistä sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa vastaan annetussa laissa 1/2004 (*Ley Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género*) silloin, kun on kyse sukupuoleen perustuvasta väkivallasta. Tälläkin alalla on kuitenkin yhä enemmän sovittelun kannattajia, joiden mukaan olisi suositeltavaa arvioida kussakin tapauksessa erikseen, soveltuuko se sovitteluun.

Espanjan yleisen oikeusneuvoston vuonna 2001 antamassa raportissa sukupuoleen perustuvasta väkivallasta perheissä korostetaan, että olisi suotavaa siirtää vähäiset perheväkivaltaan liittyvät rikkomukset tai vähäiset rikkeet siviilituomioistuinten käsiteltäväksi.

Espanjan yleinen oikeusneuvosto tukee ja valvoo sovittelutoimia, joita toteutetaan tutkintatuomioistuimissa (*Juzgados de Instrucción*), rikostuomioistuimissa (*Juzgados de lo Penal*) ja maakunnallisissa ylioikeuksissa (*Audiencias Provinciales*) Espanjassa. Tähän asti sovittelua on käytetty eniten Kataloniassa ja Baskimaassa.

Sovittelu hallinnollisissa riita-asioissa

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (*Ley de la Jurisdicción Contencioso-administrativa*) ei säädetä nimenomaisesti mahdollisuudesta käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja, joissa pyritään ratkaisuun kolmannen tahon avulla (*heterocomposición*), mutta ei siinä tällaista vaihtoehtoa kielletäkään.

Laissa säädetään mahdollisuudesta valvoa hallinnollisten toimien laillisuutta myös tuomioistuimen ulkopuolisilla keinoilla, jotta voitaisiin välttyä turhien valitusten kasautumiselta ja tarjota edullisia ja nopeita menetelmiä lukuisten riita-asioiden ratkaisemiseksi.

Oikeushallinnon portaalissa annetaan tietoa siviili-, kauppaa-, rikos-, työ- ja perheoikeuden alan oikeudellisista elimistä, jotka tarjoavat sovittelua tuomioistuimissa, sekä tuomioistuimen ulkopuolisista sovittelupalveluista, joita tarjoavat erilaiset ammattikuntien liitot ja yhdistykset.

Onko erityissääntöjä, joita on noudatettava?

Sovittelun toteuttaa yleensä puolueeton ulkopuolinen, jonka toiminta on luottamuksellista.

Osapuolet voivat asianajajiensa avulla päättää yrittää sovittelua ja ilmoittaa siitä tuomioistuimelle, tai tuomioistuin voi ottaa heihin yhteyttä, kun sovittelun katsotaan olevan kyseisessä tapauksessa mahdollista.

Rikosasioissa otetaan sovittelun yrittämiseksi yleensä ensin yhteyttä rikkoneeseen osapuoleen, ja jos tämä antaa suostumuksensa, asianomistajaan.

Tiedotus ja koulutus

Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annetussa laissa 5/2012 säädetään, että sovittelijalla on oltava yliopistotutkinto tai tutkinto korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta sekä erityiskoulutus sovittelijan työhön. Sovittelijan erityiskoulutus hankitaan käymällä yksi tai useampia akkreditoitujen laitosten järjestämiä kursseja. Erityiskoulutus antaa pätevyyden harjoittaa sovittelua koko maan alueella.

Joidenkin autonomisten alueiden laeissa ja asetuksissa säädetään perheoikeuden edellyttämästä koulutuksesta. Vaatimuksena on yleensä, että sovittelijalla on vähintään keskitason yliopistotutkinto ja että hän suorittaa runsaasti käytännön harjoittelua sisältävän erityiskoulutuksen, jonka kesto on 100–300 tuntia.

Erityiskoulutusta sovittelun alalla tarjoavat yleensä yliopistot ja ammattialajärjestöt, kuten psykologiliitot ja lakimiesliitot.

Paljonko sovittelu maksaa?

Yleensä tuomioistuimeen liittyvä sovittelu on maksutonta.

Työoikeudellisissa asioissa autonomisten alueiden ja SIMAn palvelut ovat maksuttomia.

Perheoikeudellisissa asioissa tuomioistuinten kanssa yhteistyötä tekevien elinten tarjoamat palvelut ovat yleensä maksuttomia. Kataloniassa sovittelumenettelyn kustannuksia säännellään tapauksissa, joissa henkilöllä ei ole oikeutta maksuttomaan oikeusapuun.

Rikosasioissa julkisten elinten tarjoama sovittelu on maksutonta.

Sovittelussa, joka ei liity tuomioistuimeen, osapuolet voivat vapaasti turvautua sovittelijaan ja he maksavat vapaasti sovittavat maksut. Laissa 5/2012 säädetään nimenomaisesti, että sovittelun kustannukset jaetaan tasan osapuolten kesken, riippumatta siitä, johtaako sovittelu ratkaisuun, jollei toisin ole sovittu.

Lailla 10/2012, jonka tavoitteena on löytää ratkaisut riita-asioihin tuomioistuimen ulkopuolisilla keinoilla, säädetään tiettyjä oikeudenhoidon ja toksikologian ja forensisen tieteen laitoksen yhteydessä sovellettavia maksuja. Siinä myös vahvistetaan maksun tietyn osan palauttaminen silloin, kun asiassa päästään ratkaisuun tuomioistuimen ulkopuolisilla keinoilla ja säädetään osa tarjotun palvelun kustannuksista.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Laissa 5/2012 vahvistetaan, että osapuolet voivat hakea sovittelumenettelyssä aikaansaadun sopimuksen vahvistamista.

Kun sovittelusopimus on tarkoitettu panna täytäntöön toisessa valtiossa, on vahvistamisen lisäksi noudatettava niiden kansainvälisten yleissopimusten vaatimuksia, joiden sopimuspuolena Espanja on, sekä Euroopan unionin sääntöjä.

Kun sovittelusopimus tehdään oikeuskäsittelyn aloittamisen jälkeen, osapuolet voivat pyytää tuomioistuinta hyväksymään sopimuksen siviiliprosessilain mukaisesti.

Se, voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön, riippuu siitä, missä määrin, asia on yleensä soviteltavissa.

Linkkejä

ESPANJAN AMMATTIYHDISTYSTEN YHTEINEN SOVITTELU- JA VÄLIMIESMENETTELYPALVELU

Päivitetty viimeksi: 26/03/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.